

Donáti u. 35-45.

KÖRÖSELYI KÖZSÉG	
Időpont:	11 / 3217-0 / 2025
Érkezett:	2025 NOV 11.
Példány:	1
Melléklet:	7
Kezelőiroda:	1

Tisztelt Alkotmánybíróság!

_____ a következő

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Kúria Pfv.IV.21.976/2014/9. számú ítéletét (I/1. számon csatolva), valamint az alulfekvő, a Budapest Környéki Törvényszék által 24.Pf.20.829/2014/5. számon hozott ítéletet (I/2. számon csatolva) semmisítse meg, azok ugyanis az Alaptörvénybe ütköznek.

Kérelmem anyagi jogi jogalapja az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdése (szükségességi – arányossági teszt), VI. cikkének (2) bekezdése (közérdekű adatok megismeréséhez való jog) és XXVIII. cikkének (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog).

Kérelmem eljárás jogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja és (3) bekezdésének b) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a, valamint 43. § (1) bekezdése alapján terjesztem elő.

Személyes érintettségemet igazolja, hogy a támadott bírósági ítéletek meghozatalához vezető peres eljárásban felperes voltam.

A rendelkezésemre álló jogorvoslati lehetőségeimet kimerítettem, mivel a Kúria által a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélettel szemben nincs helye további jogorvoslatnak.

Jelen ügy középpontjában alapvető alkotmányossági kérdés áll, mivel a támadott ítéletek egy olyan alapvető jogot, a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozását rögzítik,

amely korlátozás az alábbiakban kifejtett módon nem felel meg az alapvető jogok korlátozására az Alkotmánybíróság által kifejlesztett mércének, a szükségességi- arányossági tesztnek. Történik mindez pedig egy olyan joghelyzetben, amelyben az Alperes, mint maga is igazságszolgáltatási funkciót betöltő szerv jogsértően tagadja meg közérdekű adatok kiadását, holott az alapvető jogok érvényesítésére kiépített hazai intézményrendszer részeként pont, hogy az alapjog érvényesülése és a gyakorlása útjából kellene az akadályokat elgördítenie. A jogsérelmet rögzítő ítéletek meghozatalához vezető eljárás pedig a lent hivatkozott módon sértik a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelményét.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdése értelmében kérem adataim zártan kezelését.

I. A tények leírása

1. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Infotv.) 28. § (1) bekezdésében foglalt lehetőséggel élve postai úton fordultam a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz (továbbiakban: PKKB), közérdekű adatok kiadását kérve 2013. július 25-én kelt levelemben (I/3. számon csatolva). Kérelmemben a Bíróság előtt folyamatban lévő azon polgári peres eljárások listáját kértem kiadni, amelyekben az eljárás legalább négy éve tartott, és mind a felperes(ek), mind pedig az alperes(ek) jogi személy(ek) voltak. Konkrét adatigénylésem a felek pontos elnevezésére és az ügyszámokra, valamint a keresetlevél bíróságra való megérkezésének dátumra terjedt ki.

2. Kértem továbbá a Bíróság előtt folyamatban lévő azon polgári peres eljárások listáját is, amelyekben a peres felek nem jogi személy(ek) voltak, és az eljárás szintén legalább négy éve tartott. Utóbbi perek esetében csak az ügyszámokra, valamint arra a közérdekű információra tartottam igényt, hogy a keresetlevél mikor érkezett meg a bírósághoz.

3. A PKKB képviselőjében ■■■■■ 2013. szeptember 3-án kelt, általam 2013. szeptember 11-én átvett levelében (I/4. számon csatolva) válaszolt. A válasz a kért adatok közül a legalább 4 éve tartó ügyek ügyszámát és a keresetlevél bírósági érkezésének dátumát tartalmazta mind a jogi személy mind a természetes személy felek vonatkozásában. A levél szerint a kért ügyek felperesei, illetve alperesei nevének kiadása – függetlenül attól, hogy természetes vagy jogi személyekről legyen szó – nem lehetséges. Az indoklás a közérdekű adat törvényi definíciójára utal, mint amely kifejezetten rendelkezik arról, hogy a

személyes adat törvényi fogalma szerint minősülő információk nem közérdekű adatok, így kiadásuk nem lehetséges.

4. A közérdekű adatok iránti igény részleges elutasítása kapcsán keresetet (I/5. számon csatolva) nyújtottam be 2013. október 10-én a kért adatok teljes körű kiadása iránt. A jogvita első fokon történő lefolytatására a Fővárosi Ítéltábla 2013. november 26-án hozott végzésében a Budakörnyéki Járásbíróságot jelölte ki.

5. A Bíróság 2014. április 28-án hozott első fokú ítéletében (I/6. számon csatolva) a felperesi keresetnek helyt adott, egyben kötelezte Alperest a kért adatok – azon jogi személyek neve, amelyek részvételével akár felperesi, akár alperesi minőségükben legalább négy éve van folyamatban peres eljárás Alperes előtt – kiadására kötelezte. Ezen felül a Bíróság kötelezte az Alperest a perköltség megfizetésére is.

6. Az első fokú ítélet ellen Alperes fellebbezési kérelmet nyújtott be a Budapest Környéki Törvényszékhez. Kérelmében Alperes vitatta azon bírósági megállapítást, hogy Felperes által kért adatok – a jogi személyek neve – közérdekű adatnak minősülnek. Álláspontja szerint az igényelt adatok nem felelnek meg sem azon konjunktív feltételnek, hogy azok az Alperes kezelésében állnak és annak tevékenységére vonatkozik, sem nem egyeztethető össze azzal az adatcsoporttal, amely Alperesnél a közfeladata ellátása során keletkezik. Felhívta a figyelmet arra, hogy Alperes eljárása során kezelt adatok nem azonosak az egyes konkrét ügyek intézése során szükségképpen kezelt adatok összességével. Utalt azon az Alperes eljárását szabályozó polgári perrendtartási szabályra, mely szerint a fél által szolgáltatott adat nem válhat a bíróság által közölhető nyilvános adattá, azt felismerhetetlenné kell tenni.

7. Az alperesi fellebbezésre benyújtott ellenkérelmemben leszögeztem: az alperesi érvelés nem vitatta, hogy a jogi személyek neve nem minősül személyes adatnak, amely eltér az Alperesnek az eredeti adatkérelemre adott válaszáétól, amelyben ezt személyes adatnak minősítette, és erre hivatkozva tagadta meg az adatkérést teljesítését. Vitatva az alperesi álláspontot előadtam, hogy az igazságszolgáltatási tevékenység egyebek mellett a konkrét ügyekben valósul meg, azokban ölt testet, valamint hogy a közfeladat ellátásával kapcsolatos Infotv.-ben szereplő definíció alapján is közérdekűnek minősül a felperesi adatkérelemben szereplő adatsor, ugyanis a per szereplői, annak ügyszáma, illetve időtartama éppen a közérdekű feladat ellátása során keletkezik. Ebből kifolyólag tehát az Infotv. helyes értelmezéséből az következik, hogy – az elsőfokú ítélet indoklásával megegyezően – az

általam kért adatok önmagukban is és együttesen is a bíróság tevékenységére vonatkozó adatok, és mint ilyenek, közérdekű adatnak minősülnek.

8. Külön kiemeltem azon álláspontot, hogy helytelen jogértelmezés vezet ahhoz az alperesi állásponthoz, amely alapján kiveszi a Pp. szabályaira hivatkozással az Infotv. hatálya alól a bírósági eljárásokat. Ahogy maga a tárgyalás folyamata is, úgy kért adatok is főszabály szerint nyilvánosak bárki számára.

9. A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2014. szeptember 24-én hozott ítéletében az első fokú ítéletet megváltoztatta, keresetemet elutasította. A Törvényszék álláspontja szerint a bíróság „kizárólag a kezelésében lévő közérdekű adatok kiadására köteles”. A Törvényszék továbbá leszögezte, hogy az „Infotv. nem írhatja felül a bíróságok alkotmányban (sic!) foglalt igazságszolgáltatási feladataival és kötelezettségeivel kapcsolatos előírásokat”, azaz az „adatvédelmi” (sic!) szabályok a bíróságok ítélkező tevékenységét nem akadályozhatja, mi több, „nem is érintheti”.

10. A Törvényszék álláspontja szerint az Infotv. alapján végzett adatkezelés a bíróság szempontjából „eljárási cselekmény”, melyre a Pp. szabályai vonatkoznak. A Pp. szabályai szerint viszont – dacára annak, hogy a tárgyalások főszabályként nyilvánosak – a tárgyalás iratai nem nyilvánosak, csak az iratbetekintésre jogosult kör számára ismerhetők meg. A Törvényszék álláspontja szerint a tárgyaláson kívüli szakaszra az „iratbetekintés szabályai” vonatkoznak. Ebben a körben a Törvényszék elismerte, hogy nincsen olyan szabály, mely kifejezetten tiltaná jogi személyek esetében a nyilvánosságot, sőt, bizonyos körben ezt a nyilvánosságot – közfeladatot ellátó szervek vonatkozásában – levezethetőnek tartotta.

11. A Törvényszék továbbá hivatkozott a már nem hatályos Eitv.-re, mely elrendelte az ítéletek anonimizálását. Az Eitv. hatályon kívül helyezéséből a Törvényszék arra következtetett, hogy „a jelzett rendelkezés okafogyottá vált volna, ha a peradatok, mint közérdekű adatok már a lajstromba vételtől kezdődően nyilvánosak lennének.”

12. Mindebből a Törvényszék összességében arra következtetett, hogy a bíróságok adatkezelésére „eljárási kódexek és ügyviteli szabályok vonatkoznak” és ezért kizárólag az Infotv. szabályai nem alkalmazhatóak és ezért a jogi személyek neve nem válhatott közölhető közérdekű adattá.

13. A Törvényszék által hozott másodfokú ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel (I/7. számon csatolva) fordultam a Kúriához, eljárási és anyagi jogszabálysértésre hivatkozással.

14. A Kúria 2015. május 27-én kelt, részemre 2015. szeptember 9-én kézbesített ítéletében a másodfokú, jogerős ítélet hatályában fenntartotta. A Kúria megállapította, hogy a Törvényszék nem követett el olyan eljárásjogi szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezhetné, mivel kizárólag az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárásjogi szabálysértés bírhat ilyen hatással. A Kúria megítélése szerint jelen ügyben ilyen jogszabálysértés nem történt, a *„másodfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, az alperes fellebbezési kérelmét kézbesítette a felperes részére, számára az iratok megismerhetőek voltak, a fegyverek egyenlősége biztosított volt, az eljárás nem volt tisztességtelen.”* (Ítélet 6. oldal)

15. Az anyagi jogi jogszabálysértésre hivatkozásom kapcsán a Kúria arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Infotv. közérdekű adat fogalma kapcsán konjunktív feltétel az, hogy egyrészt a közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozó és közfeladat ellátásával összefüggésben keletkezett adatok sorolandók ide (ld. Ítélet 8. oldal). *„Az Infotv. a közérdekű adat fogalmának meghatározásánál egyértelműen összekapcsolta a közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő és egyben a tevékenységére vonatkozó, illetve a közfeladat ellátásával összefüggésben keletkezett adatok körét, így tehát e feltételeknek együttesen kell érvényesülniük ahhoz, hogy azok közérdekű adatok legyenek.”*

16. A Kúria az Ítélet 9. oldalán ugyanakkor vagylagos feltételekként beszél ugyanezen tényezőkről: *„[...] azt kellett megítélni, hogy a konjunktív feltételek, tehát vagy az, hogy az adat a közfeladat ellátásával összefüggésben keletkezett, vagy az a feltétel, hogy az adat a közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozik, fennállnak-e.”*

17. A Kúria ezen kívül a peresített jogviszony által nem érintett jogszabályi vizsgálattal is élt, mint a Polgári perrendtartást szabályozó törvény iratbetekintésre irányadó bekezdései, valamint a közigazgatási és igazságszolgáltatási feladatok ellátása céljából kezelt bűnügyi adatokra vonatkozó szabályok. Ezen hivatkozások a felperesi adatkérés kapcsán nem merültek fel, mivel a polgári peres eljárás során keletkezett iratokba betekinteni nem állt szándékomban, az adatkérésem bűnügyi vetülettel pedig egyáltalán nem is rendelkezik.

II. Eljárási kérdések

A. A korábbi alkotmánybíróági gyakorlat felhasználhatósága

1. A t. Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) számú határozatában kimondta, hogy: „Az Alkotmánybíróság feladata az Alaptörvény védelme. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.

2. Az Alkotmánybíróság az egyes hatásköreiben eljárva alkotmány-értelmezést végez, akkor is, ha ez nem elvont, mint az Abtv. 38. § (1) bekezdése szerinti hatáskörben, hanem jogszabály vagy bírói döntés vizsgálatához kapcsolódik. Az egyes intézményekről, alapelvekről és rendelkezésekről kialakított értelmezése a határozataiban található meg. Az Alkotmánybíróságnak azokra az alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak.

3. Az előző Alkotmányon alapuló alkotmánybíróági döntésekben kifejtett elvi jelentőségű megállapítások értelemszerűen irányadók az Alaptörvényt értelmező alkotmánybíróági döntésekben is. Ez azonban nem jelenti az előző Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtettek vizsgálódás nélküli, mechanikus átvételét, hanem az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak összevetését és gondos mérlegelést kíván. Ha az összevetésnek az az eredménye, hogy az alkotmányjogi szabályozás változatlan vagy jelentős mértékben hasonló, az átvételnek nincs akadálya. Másrészt az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybíróági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni.” (Indokolás [40-41])

4. Fentiekén túl hivatkozom az Alkotmánybíróság 13/2013. (VI. 17.) számú határozatát is, amely értelmében: „Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a

megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése." (Indokolás [32])

5. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog vonatkozásában a korábbi Alkotmány 61. § (1) bekezdése és az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése között szövegszerű egyezés mutatható ki. Ebből következően az Alaptörvény az alapjog lényegi változtatás nélküli átvételével a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat által kimunkált elvi tételek fenntartása mellett döntött.

6. A tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság a 21/2014 (VII. 15.) számú határozatában külön is rögzítette, hogy nincs akadálya a tisztességes eljáráshoz való jogot értelmező, de már hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatok egyes elvi megállapításai felhasználásának az Alaptörvény értelmezésekor, mert azok összhangban vannak az Alaptörvény céljával és értelmező rendelkezéseivel is.

7. A fenti határozatok alapján jelen ügy szempontjából releváns a már hatályon kívül helyezett Alkotmány tartalmilag azonos szakaszai kapcsán kidolgozott alkotmánybírósági gyakorlatot felhasználom és hivatkozom, feltételezve, hogy a t. Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata jelen ügy eldöntésére is zsinórmértékül fog szolgálni.

B. Az Alkotmánybíróság eljárása, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

8. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27.§-a alapján alkotmányjogi panasszal alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben akkor lehet élni, ha az Indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette. Ebből következőleg a t. Alkotmánybírósághoz fordulás előtt ki kellett merítenem minden jogorvoslati lehetőséget, ami alkalmas lehet az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának (jelen ügyben a közérdekű adatok megismeréséhez való jog) sérelmét orvosolni.

9. A polgári perrendtartásról szóló, 1952. évi III. törvény (Pp.) 270.§-a alapján felülvizsgálati kérelem keretében, jogszabálysértésre hivatkozással a Kúriához lehet fordulni. Ennek megfelelően jogszabálysértésre - az Alaptörvény és az Infotv. megsértésére - hivatkozva terjesztettem elő felülvizsgálati kérelmet az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogaira sérelmes döntés hatályon kívül helyezése érdekében 2014. november 20-án.

10. A Kúria ítélete részemre 2015. szeptember 9-én került kézbesítésre, így az alkotmányjogi panaszt az erre nyitva álló, 60 napos törvényi határidőn belül nyújtom be.

C. A nemzetközi sztenderdekre való hivatkozás

A hivatkozás alkotmányos alapja

11. A fentebb kifejtetteket alátámasztják a vonatkozó nemzetközi jogi normák is, különös tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló 1950. november 4-én kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) és az Egyezményben foglalt jogokat kötelező erővel értelmező strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) gyakorlata.

12. A nemzetközi sztenderdekkel kapcsolatban – különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Egyezményére – rámutatok arra, hogy az Egyezményt a hozzá kapcsolódó joggyakorlattal együtt az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok is számos alkalommal figyelembe vették jogalkalmazói tevékenységük során. Mi több, az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok nem pusztán figyelembe veszik, hanem egyfajta kötelező minimum sztenderdként tekintenek a strasbourgi gyakorlatra, mely alá a magyar jogvédelmi szint semmi szín alá nem mehet. Ebben a körben az Alkotmánybíróság *expressis verbis* kimondta, hogy egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (mint például az Egyezmény). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság (és a rendes bíróságok) által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Bíróság által kibontott) jogvédelem szintje.

13. A t. Alkotmánybíróság ezt külön is megerősítette a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatában, ahol kimondta, hogy abban az esetben, ha egy adott hazai jogszabály azonos tartalmú az Egyezményben, vagy annak valamelyik Kiegészítő Jegyzőkönyvében foglalt joggal, vagy ha e jog biztosítására irányuló kötelezettség teljesítését szolgálja, az Alaptörvény Q) cikkéből az is következik, hogy az Alkotmánybíróságnak tartózkodnia kell az adott jogszabály (vagy jogszabályi rendelkezés) olyan értelmezésétől, amelynek elkerülhetetlen következménye a vállalt nemzetközi jogi kötelezettség megsértése és Magyarország sorozatos elmarasztalása lenne a Bíróság előtt.

14. Hangsúlyozom ugyanakkor, hogy a strasbourgi esetjogra történő hivatkozásaim nem értékelhetők egy olyan indítványnak, mely „bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására” irányulna.

III. Jogi érvelés

A. Az Alaptörvény VI. Cikk (2) bekezdésében foglalt, a közérdekű adatok megismeréséhez való alapjog sérelme

Az Alkotmánybíróság gyakorlata

15. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett VI. cikkének (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Magyarországon az érintett alapjog a jogállami rendszer megalapozásakor, az 1989. évi XXXI. törvénnyel megalkotott, tartalmilag új Alkotmány révén vált a jogrendszer részévé. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése rögzítette először alapvető jogként: *„a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás és a szólás szabadságához, továbbá a közérdekű adatok megismeréséhez, valamint terjesztéséhez”*.

16. Az Alkotmánybíróság a 21/2013. (VII. 19.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) elvi élel mutatott rá az információs szabadságnak a véleménynyilvánításhoz való jog biztosításában, valamint azon keresztül az állam demokratikus működésének kialakításában betöltött lényeges szerepére. Az Alkotmánybíróság az információs szabadság céljának elemzése kapcsán azt is kimondta, hogy *„[a] közérdekű információkhoz való szabad hozzáférés lehetővé teszi a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését, serkenti azok demokratikus működését. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntéshozatalra, az ügyek intézésre gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges információkat.”* [32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 183-184.] Az alanyi jogon biztosított információs szabadság joga tehát azért kiemelkedően jelentős, mert *„[a] nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység, általában az állami szervek és a végrehajtó hatalom nyilvánosság előtti működése a demokratizmus egyik alapköve, a jogállami államberendezkedés garanciája. A nyilvánosság próbája nélkül az állam polgáraitól „elidegenedett gépezetté”, működése kiszámíthatatlanná, előreláthatatlanná, kifejezetten veszélyessé válik, mert az állam működésének átláthatatlansága fokozott veszélyt*

jelent az alkotmányos szabadságjogokra." [34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 192.].

17. Ennek megfelelően a közfeladatok ellátásával kapcsolatosan is alaptörvényi követelmény az átláthatóság és a közélet tisztasága, valamint a közügyek méltányos, visszaélés és részrehajlás nélküli intézése. A véleménynyilvánításhoz való jog biztosítása mellett, illetve azon keresztül a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapvető jog végeredményben e fenti követelmények érvényre juttatására hivatott. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése milyen követelményeket szab a közérdekű adatok nyilvánossága vonatkozásában, illetve milyen esetben kerülhet sor azok korlátozására.

18. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt is megerősítette, hogy *„[a] mindenki számára alanyi jogon biztosított alapjog tárgyát a közérdekű adatok képezik. A fogalmat az Alaptörvény nem határozza meg teljes körűen. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése a közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok vonatkozásában rögzíti egyedül kifejezetten, hogy azok közérdekű adatok. Az alapjog fentiekben kifejtett céljára figyelemmel nyilvánvaló ugyanakkor, hogy a közérdekű adatok köre nem korlátozódik az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerinti adatokra. Közérdekű adatnak minősül alapvetően az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek kezelésében lévő, tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett információ és ismeret."* (Indokolás [34]).

19. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban hangsúlyozta, hogy a közérdekű adatokra főszabály szerint a nyilvánosság elve vonatkozik. Ennek érvényesüléséhez szükséges, hogy az adatkezelő a közérdekű adatok megismerését – proaktív módon, illetve adatigénylés alapján – biztosítsa. Az alapjog céljára figyelemmel általában az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek tekinthetők az alapjog kötelezettjeinek. Figyelembe véve azonban azt, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerint a nyilvánosság előtti elszámolásra a „közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet” köteles, az általuk kezelt közérdekű adatokhoz való hozzáférést – különösen erre irányuló igény esetén – a közfeladatot ellátó szerveken kívüli szervezetnek is biztosítania kell. (Indokolás [35]).

20. Az Alkotmánybíróság alapvető elvként határozza meg a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozása körében azt, hogy az információs szabadságot korlátozó

törvényeket megszorítóan kell értelmezni, ugyanis „egy demokratikus társadalomban a közérdekű adatok nyilvánossága a főszabály; ehhez képest a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozását kivételnek kell tekinteni.” [12/2004. (IV. 7.) AB határozat, ABH 2004, 217, 221.].

21. Az Abh. az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése vonatkozásában azt is leszögezte, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog alanya bárki lehet. Az Alaptörvény értelmében tehát az információszerzéshez kötődő érdekelttség igazolása nem szükséges. Ennél fogva a közérdekű adat kiadására kötelezett szervnek vagy személynek kell indokolnia az igényelt információ esetleges megtagadását. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozását érintően tehát a korábbi gyakorlat alapján levezethető, hogy az olyan szabályok, amelyek diszkrecionális jogkört adnak az adatkezelő szervnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadására, önmagukban alapjogsértők [vö. 32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 184.; 34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 192.]. (Indokolás [40]-[41]).

22. A jogerős ítélet alaptörvény-ellenesen az adatkezelő kényelmi szempontjait előtérbe helyezve, a közérdekű adatokra vonatkozó szabályokat relativizálva utasította el a keresetemet, megsértve a szükségesség-arányosság tesztből fakadó követelményeket.

A strasbourgi bíróság gyakorlata (Egyezmény 10. Cikk)

23. Az Egyezmény 10. Cikke a szólásszabadság részeként biztosítja a közérdekű információkhoz való hozzáféréshez való jogot. Ebben a körben alapvető jelentőségű a Bíróság a Társaság a Szabadságjogokért kontra Magyarország ügyben hozott döntése (no. 37374/05.).

24. Ebben az ügyben strasbourgi Bíróság elmarasztalta Magyarországot az Egyezmény 10. Cikkében foglalt, a véleménynyilvánítás szabadságának részét képező, közérdekű információkhoz való hozzáférés jogának megsértése miatt. A Bíróság a következő főbb megállapításokat tette. A 10. cikkben foglalt véleménynyilvánítás szabadságával ellentétes minden olyan korlátozás, mely közvetett cenzúra egyik formájává válhat, különösen, ha a hatóságok akadályokat gördítenek az információk összegyűjtésének útjában. Ez a tevékenység (az információgyűjtés) ugyanis alapvető jelentőségű az újságírásban, és ezért a sajtószabadság inherens, védett részét képezi.

25. Az ügyben a Bíróság a magyar jogrendszer immanens részét is képező szükségesség-arányosság tesztet alkalmazva megállapította, hogy nem minősülhet arányos korlátozásnak egy demokratikus társadalomban a kiadni kért irat hozzáférhetővé tételének megtagadása, ugyanis az ellehetetleníti a sajtó számára társadalmi „házőrző kutya” (azaz ellenőrző szerep) betöltését. A sajtó funkcióinak gyakorlása elé gördített adminisztratív akadályok a legalaposabb vizsgálatot követelik meg, az ilyen akadályokat az államnak le kell bontania, különösen, ha a kiadni kért információk tekintetében monopóliuma (kizárólagos hozzáférése) áll fent.

26. A Bíróság konklúzióként leszögezte (az ítélet 31. pontja), hogy a közérdekű információkhoz való hozzáférés megakadályozása céljából emelt akadályok elbátortalaníthatják a médiában vagy más hasonló területen szereplőket attól, hogy közügyekkel foglalkozzanak, azokat megvitassák. A közérdekű adatok kiadásának megtagadása tehát aránytalan korlátozása volt a véleménynyilvánítás szabadságának.

A fenti gyakorlat alkalmazása jelen ügyre

27. A fent idézett alkotmánybírósági gyakorlat értelmében is megállapítható, hogy az állami feladatot ellátó szervek – így a bíróságok, jelen ügyben a PKKB – által kezelt adatok közérdekű adatnak minősülnek. A PKKB az igazságszolgáltatást végző és az alapjogok érvényre juttatását célzó szervezetrendszer része, az általa kezelt közérdekű adatokat már csak feladatából kifolyólag is szükséges hogy megismerhetővé elérhetővé tegye. Amennyiben az adat kezelése nem vitatott, és annak természete nem vonja ki az adatot a közérdekű adatok köréből, úgy annak kiadása alól nem bújhat ki az adatkezelő. Az eljárás során fel sem merült, hogy az általam kért adatok kapcsán a PKKB valamely adat vonatkozásában ne lenne adatkezelőnek tekinthető.

28. A közérdekű adatok kiadása kapcsán a nyilvánosság elve a főszabály, amely alól a szükségességi – arányossági teszt alkalmazásával, megszorítóan lehet kivételt engedni.

29. A közérdekű adatok megismerhetősége melletti egyik kiemelkedő érv a demokratikus működés és az állami szervek hatékonysága feletti külső kontroll gyakorlása a nyilvánosság által. Jelen ügyben a négy éven túl húzódó eljárások számának megismerhetősége esetén a hatékonyság egyik mutatójaként szolgálhat, amely alapján a nyilvánosság számára is elérhető információk állnának rendelkezésre a hazai bírósági eljárások időtartamára nézve.

30. Az adatkérés célja ugyan tudományos indíttatású volt és nem feltétlen a hatékonysági mutatók megismerése, de ez jelen ügyben nem is releváns, mivel semmilyen törvényi kötelezettség nem áll fenn arra, hogy indokoljam a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jogom gyakorlását. Másrészt az alapjogok természetéből fakadóan egy ilyen indokolási kötelezettség szükségtelen korlátozásához is vezetne az alapjog gyakorlásával összefüggésben, hiszen az mindig csak mások alapvető joga vagy valamely alkotmányos érdek védelme érdekében korlátozható.

31. Az alkotmánybíróági gyakorlat által is megállapítottan, a közérdekű adatok megismeréséhez való jog gyakorlásának alanya bárki lehet. Ezzel összefüggésben előadom, hogy téves azon kúriai érvelés, amely a bíróságok kizárólagos adatkezelését hivatkozva a kért adatok vonatkozásában egy jelen ügyben teljesen irreleváns szabályozásra – bűnügyi adatok kezelésére – utalással (Ítélet 11. oldal 1. bekezdés). Egyértelmű ugyanis, hogy jelen ügyben az általam kért adatok kiadásával nem válok adatkezelővé, csupán olyan információkat ismerek meg, amelyek közérdekű adatnak minősülnek és amelyekre mindenkinek egyformán joga van. Álláspontom szerint fogalmilag kizárt egyazon közérdekű adat vonatkozásában az adatkérő és az adatkezelő személyének azonossága, feltéve, de nem megengedve az adatkezelőnek minősítésemet, egy ilyen helyzetben nem adatok kiadásáról, hanem a célhoz kötöttség elve mentén történő átadásáról lenne szó.

32. Hivatkozom jelen ügyben az eljárásban már korábban kifejtett azon érvelésemet, hogy amennyiben a kért adat közérdekű és az adatkérés címzettje adatkezelőnek minősül a vonatkozásában, úgy az adat kiadása nem tagadható meg, mivel ez aránytalan korlátozását jelenti az alapvető jog gyakorlásának. A bírósági eljárásban vizsgálat tárgyává tett adatok a jogi személyek nevei.

33. A jogi személy neve kapcsán utalok arra, hogy ez az adatkör egy teljesen alaptalan megállapítással kerül ki az igényelhető adatok köréből a teszt alkalmazásának leghalványabb jele nélkül. A bíróság ugyanis megállapította, hogy a jogi személy neve nem a PKKB eljárása során keletkező adat, így azt nem lehet jelen ügyben igényelni és az nem minősül közérdekű adatnak (ld. Ítélet 11. oldal). Ugyanakkor az Ítélet 8. oldal laptetején még arra a következtetésre és kijelentésre jut a fórum, hogy a személyes adat fogalma alá sem tartozik, mivel az csak természetes személyek esetében értelmezhető. Ezzel az önellentmondásos, a szükségességi-arányossági teszt elemeinek halvány alkalmazása nélküli érveléssel jogszabálysértően és alkotmányos elvekbe ütközően szűkítette a közérdekű adatok és az adatkezelés törvényi definícióját a fórum.

34. Az eljáró bírói fórum feladata ugyanis, hogy kétség esetén a feleket bizonyításra felhívva a megfelelő információk, tények és adatok birtokában döntsön a kért adatok közérdekűségéről, amennyiben azokkal összefüggésben kétely merülne fel. Jelen ügyben azonban az Alperes előadásában ugyan elhangzott az az álláspontom szerint továbbra is téves hivatkozás, hogy a jogi személy neve személyes adat, de a bíróság indokolásából kitűnően nem erre alapította a kiadási kötelezettség fennálltának hiányát. Ezzel az eljárásával – vagyis a nem az alperes eljárása során keletkezett érv beemelésével – a bíróság egy olyan szempont mentén gátolta meg az információ kiadását, amely nem hangzott el a felek előadásában. Az Infotv. rendelkezése értelmében az adat tárolása adatkezelésnek minősül. Visszautalok arra, hogy ha az adat közérdekű és azt kezeli a kötelezett, akkor annak kiadását nem lehet megtagadni. A bírósági ítélet viszont ezt a logikát sértve, az Infotv. vonatkozó rendelkezését ignorálva, egy eljárásban elő nem adott érvrendszer mentén ellehetetlenítette az adat megismerését, ezzel korlátozva a közérdekű adatok megismeréséhez való alkotmányos jogot.

35. A fent hivatkozott magyar vonatkozású strasbourgi ügy annyiban releváns jelen ügy szempontjából, hogy a tudományos élet szabadságával összefüggésben a publikáció is egy olyan műfaj, amely a tények, ismeretek minél nagyobb tömegek részére történő átadásával hozzájárul a demokratikus közvélemény alakulásához. Hangsúlyozom, hogy az igénylésem okául önkéntesen megjelölt indok (tudományos publikáció) kellő alapot ad arra, hogy párhuzamot vonjunk a demokratikus vélemény formálásában tagadhatatlanul nagyobb szerepet játszó civil szervezetek, a sajtó és a tudományos tevékenységgel összefüggő publikálás között. Amennyiben a kiadni kért adatokat nem ismerhetem meg, a TASZ-ügyben kidolgozott elvek alapján az az Egyezmény 10. Cikkének sérelemére vezet.

36. A fentiekből az következik, hogy az Infotv. fenti. pontokban más szemszögből részletesen elemzett vonatkozó szabályainak csak olyan értelmezése fogadható el, mely összhangban van az Egyezmény 10. Cikkével, azaz mely jogértelmezés alapján a kiadni kért információk nyilvánosságra hozatalára sor kerül. Tekintettel arra, hogy erre nem került sor, az Ítélet azon túl, hogy sérti a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogát, és a szükségesség-arányosság követelményét, a nemzetközi sztenderdeknek sem felel meg.

37. Összefoglalóan tehát meg állapítható, hogy a kért adatok közérdekű adatoknak minősülnek. Azok a PKKB kezelésében állnak. Az adatkiadás megtagadásának okául alkotmányos érv nem került megállapításra a bírósági ítéletben, holott a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozása csak az alábbiak szerint történhet.

38. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog az alkotmánybírószági gyakorlat értelmében nem abszolút jog. Ennek megfelelően az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával törvényben korlátozható. Az Alaptörvény e rendelkezésének megfelelően a korlátozás tartalmi követelménye, hogy az szükséges és a korlátozással elérni kívánt célhoz képest arányos legyen. Ebből eredően az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált demokratikus jogállamiság alapvető alkotmányos biztosítékeként értékelhető a nyilvánosságkorlátozás feletti érdemi és hatékony bírói jogorvoslat lehetősége, amelynek ki kell terjednie a nyilvánosságkorlátozás indokoltságának tartalmi felülvizsgálatára is.

39. A jogszerűség és megalapozottság mércéje pedig ebben az esetben, minthogy a kérelem (és az azt követő esetleges jogvita) tárgya egy alkotmányos alapjog, a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog korlátozásának az ún. szükségesség-arányosság tesztnek való megfelelés, melyet az Alaptörvény I. Cikke külön is nevesít. A Törvényszéknek ezt a tesztet kellett volna lefuttatnia a jogkorlátozáson, melyet nem tett meg.

40. A Törvényszék által alkalmazni - alaptörvény-ellenesen - elmulasztott szükségesség arányosság teszt lényege röviden a következő: alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. [Alaptörvény I. cikk (2) bekezdés] A kért adatok kiadásának megtagadásában megtestesülő alapjog-korlátozás a teszt egyik elemének sem felel meg.

41. A PKKB semmilyen alkotmányos jog vagy alkotmányos érték védelmét nem jelölte meg, mely a jogkorlátozás legalábbis potenciális alapjául szolgálhatna.

42. A kért adatok kiadását tehát nem lehet megtagadni, mert az a közérdekű adatokhoz való hozzáférés alkotmányos jogának olyan korlátozását jelenti, melynek nincs olyan indoka, mely szükségesnek és arányosnak minősülhetne. A kiadás megtagadása tehát a szükségesség-arányosság elvének súlyos sérelmét jelenti.

43. Különösen fontos figyelembe venni azt a tényt, hogy nemhogy más alapvető jog vagy alkotmányos érdek nem állítható szembe a kért adatok közérdekű adatok megismeréséhez való jogom gyakorlásával, de nem csak az általam gyakorolni kívánt jog, hanem annak

alkotmányos célja, a nyilvánosság minél alaposabb, teljes körű tájékoztatása is amellet szól, hogy az ilyen ügyekben a korlátozás a lehető legkisebb mértékben, körültekintően történjen. Ez jelen ügyben egyáltalán nem mondható el.

B. Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

Az Alkotmánybíróság gyakorlata

44. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az AB klasszikus megfogalmazásában: „*a tisztességes eljáráshoz való jog az Alkotmányban explicit módon nem nevesített, de az alkotmánybírósági gyakorlatban az 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog*” [315/E/2003. AB határozat].

45. „*A „tisztességes eljárás” (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint „igazságos tárgyalás”), hanem [...] az Alkotmány alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan – az 57. § többi garanciájának teljességét is átfogja. Sőt az – 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás 'méltánytalan' vagy 'igazságtalan', avagy 'nem tisztességes'*” [6/1998. (III. 11.) AB határozat].

46. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelménye több elvet és garanciális elemet is magában foglal, így a bírósághoz fordulás jogát, a pártatlanság valamint a jogegyenlőség követelményét, az ésszerű időn belüli eljárást, a fegyveregyenlőség elvét és a jogorvoslathoz való jogot is.

47. Több alkotmánybírósági döntés rámutatott, hogy az eljárás tisztessége olyan minőség, amely az eljárás egészének figyelembevételével ítéltető meg. Az Alkotmánybíróság az erre vonatkozó döntéseiben meghatározza a tisztességes eljárás által megkövetelt általános ismérveket. Kiemelte, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal „szemben nem létezik

mérlegelehető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye” [pl. 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118 120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.; 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 256.].

48. Az Alkotmánybíróság – összefüggésben a döntés indokolásának ügyfél jogorvoslatát segítő jellegével – az indokolást alátámasztó bizonyítékokkal kapcsolatosan arra a konklúzióra jutott, hogy *„azoknak megfelelő alapot kell teremteniük a hatékony jogorvosláshoz.”* [630/B/2005 AB határozat]. A bizonyítékok figyelembe vételénél pedig a hatóságoknak elsődlegesen azt kell szem előtt tartaniuk, hogy a tényállás teljes mértékben feltárásra kerüljön.

49. A legfrissebb alkotmánybírósági gyakorlat értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata kapcsán a szükségességi-arányossági teszt alkalmazása is indokoltá válik. Az Alkotmánybíróság III/1522/2014. számú 2014. november 11-én kelt határozatában mondta ki a következőket: *„A jelen ügyben azt kellett megvizsgálni, hogy a keresetindítási határidő rövidsége, mint a bírósághoz való fordulás jogának, valamint a tisztességes eljáráshoz való jognak a korlátozása megfelel - e az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt szükségességi - arányossági tesztnek, mely szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”* [említett határozat 152.]

50. Ugyanezen határozat értelmében a fegyveregyenlőség követelményére vonatkozó eddigi alkotmánybírósági gyakorlat is megerősítést nyert, amely szerint az explicit módon az Alaptörvényben csak a büntetőjogi eljárások kacsán rögzített követelmény kiterjeszthető és egyben kiterjesztendő más kontradiktórus eljárásokra is.

A strasbourgi bíróság gyakorlata

51. Figyelemmel arra, hogy a t. Alkotmánybíróság több döntésében is hivatkozta és rendszeresen figyelemmel van a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, az alábbiakban a tisztességes eljárás kapcsán ezen fórum gyakorlatát is hivatkozzuk:

52. Az Egyezmény garantálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. A 6. Cikk vonatkozó

része szerint „(1) Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. [...]”

53. A 6. cikk által garantált tisztességes eljárás egyes részelemei együttes teljesülése esetén tekinthető a garanciális követelmény teljes egészében megtartottnak. Ilyen részkövetelmények – a szövegből is kitűnően – a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság, az ésszerű idő követelménye, a terhelt személyes jelenléte a tárgyaláson büntetőeljárás során, az indokolt ítélethez való jog illetőleg, a teljesség igénye nélkül a Bíróság gyakorlata értelmében a fegyverek egyenlőségének elve is.

54. A Bíróság esetjoga értelmében a tisztességes eljáráshoz való jogra való hivatkozás megillet minden olyan személyt, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze. (ld. *Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium*, 23 June 1981, § 44, Series A no. 43)

55. Az eljárás tisztessége követelményének sérelmét a Bíróság csak akkor tartja megállapíthatónak, ha azt a per későbbi szakaszaiban sem orvosolták. A tisztességes eljárás hiánya megállapítható például, ha az eljárásban a felek számára nem volt biztosítva a felek egyenjogúsága, mellérendeltsége, a megfelelő részvétel vagy a fegyverek egyenlőségének követelménye.

56. A Bíróság többször megállapította, hogy a tisztességes eljárás kapcsán a szabályozás a Részes Állam hatásköre, annak megtartása pedig a nemzeti bíróságok elsődleges feladata. A Bíróság az ilyen természetű ügyekben az Egyezmény értelmében azt vizsgálja, hogy maga az egész eljárás természete tisztességesnek minősíthető-e. (*Elsholz v. Germany* [GC], no. 25735/94, § 66, ECHR 2000-VIII)

57. A Bíróság esetjoga értelmében azon eljárások, ahol a nemzeti jog fellebbezési lehetőséget is biztosít, az alapeljárás olyan meghosszabbításának kell tekinteni a fellebbezési eljárást, ahol az alapügyben érvényesítendő tisztességes eljárás követelményeit szintén szem előtt kell tartani. (ld. *Delcourt v. Belgium*, 17 January 1970, § 25, Series A no. 11; *Gurov v. Moldova*, no. 36455/02, § 33, 11 July 2006)

58. A fegyverek egyenlőségének elvét a Bíróság az Egyezmény 6. cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jogból eredő jogosultságként kezeli, és az Egyezmény szövegezéséből is kitűnően mind polgári, mind büntetőügyekben érvényesítendő kritériumként tekint rá. Ezt alátámasztandó a következőkben idézett ügyekben a Bíróság maga is vegyesen hivatkozik polgári és büntető ügyek során kialakított gyakorlatára a fegyverek egyenlőségét illetően.

59. A *Kress vs. Franciaország* ügyben kifejtett álláspontja szerint ennek a jognak lényegi tartalma: mindkét fél számára ésszerű lehetőség biztosítása arra, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem helyezik őt nyilvánvalóan hátrányos („*substantial disadvantage*”) helyzetbe ellenfeléhez képest. Általánosságban elmondható tehát, hogy egyfajta tisztességes egyensúly („*fair balance*”) kell fennálljon a felek között.

60. A fegyverek egyenlőségének a Bíróság által is hangsúlyozott feltétele az eljárásban szereplő adatok és dokumentumok megismerése és birtoklása. A *Nideröst-Huber vs. Svájc* ügyben a Svájci Szövetségi Törvényszék kérése ellenére sem kézbesítette a félnek a kantoni törvényszék megjegyzéseit a saját határozata ellen benyújtott jogorvoslat alaptalanságát illetően (megj.: a másik félnek sem!). A Bíróság megállapította, hogy a „méltányos eljárás” – amelynek eleme a fegyverek egyenlősége – elvben is magában foglalja az eljárásban résztvevő félnek a jogát arra, hogy minden dokumentumról és észrevételről tudomást szerezzen, amelyet a bíróság elé tártak és lehetőséget kell, hogy kapjon annak vitatására is.

61. A strasbourgi esetjog alapján lényegi eleme a fegyveregyenlőségnek az ún. „szóváltásos eljáráshoz való jog”, amely során a feleknek lehetőséget kell biztosítani, hogy a bíróság elé terjesztett kérelmekre, beadványokra reagálhassanak. Erre mutatott rá a Bíróság a *Vermeulen contra Belgium* ügyben, amelyben kimondta, hogy „egy polgári eljárásban a Semmitőszék előtt a főügyész (maga is államügyész) zárónyilatkozataira történő válaszadás lehetetlensége a tárgyalás berekesztése előtt a szóváltásos eljáráshoz való jog tagadása.”

62. A Bíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog fegyverek egyenlőség elvének érvényesülését nem a bizonyítékok elfogadhatósága vagy épp megállapításának a módja kapcsán kell vizsgálni, hanem a fair eljárási elemek teljesülésére, így különösen a bizonyíték vételének módjára tekintettel. (ld. *Olujić v. Croatia*, Application no. 22330/05., 77. §, 2009. február 5.) Említett ügyben a Bíróság azt is megállapította, hogy a fegyveregyenlőség követelményéhez tartozik az az elvárás is, hogy az eljárás alá vont bírónak biztosítani kell az általa felhozandó bizonyítékok prezentálásának ésszerű lehetőségét

(*reasonable opportunity*).

63. A bizonyítékok kapcsán a Bíróság azt is megállapította, hogy a bizonyítékok elfogadása, mérlegelés, azok szolgáltatásának a módja minden esetben a nemzeti szabályozás kérdése. a része államok hatásköre. A Bíróság azt vizsgálja, hogy az egész eljárás során érvényesült-e a fair eljárás követelménye, amelynek ki kell terjednie a bizonyítékokkal kapcsolatos eljárási cselekményekre is. (ld. *Pákozdi v. Magyarország*, no. 51269/07, 25 November 2014, § 29.)

A fenti gyakorlat alkalmazása jelen ügyre

64. Az alkotmánybíróági gyakorlat értelmében az eljárás tisztessége magában hordozza az eljárási garanciák érvényesülésének követelményét. Ilyen eljárási garanciának minősül az is, hogy a bíróság noha maga dönti el, hogy a felek előadásaiból mit von be az értékelés körébe, de egyrészt, amit nem vesz figyelembe, azt indokolással kell figyelmen kívül hagyni, másrészt annál többet, mint amit a felek a perben kértek és előadtak – értelemszerűen a jogszabályi hivatkozások alkalmazásán túl – nem emelhet be az eljárásba. Ennek egyszerű oka az, hogy amennyiben egy érv, felvetés az ítéletben – különösen a jogerős, vagy a már rendkívüli perorvoslati eljárásban – jelenik meg először, úgy az eljárás kontradiktórus jellege sérül, a felek nem adhatják elő az alapeljárásban az észrevételüket, azt legfeljebb fellebbezésben tehetik meg, ha egyáltalán van erre még lehetőségük.

65. Az kúriai ítéletnek a jogi személy neve kapcsán felhozott érvelése olyan állításokat tartalmaz, amely egyik fél előadásában sem szerepelt. Ezzel a bíróság túlterjeszkedett azon a hatókörön, amely az eljárási garanciák megtartását szolgáló eljárási alapelvek kijelölnek neki, ebből kifolyólag pedig sérült a tisztességes eljárás elve is. Ez egy ún. meglepetés ítélet, melyet az utóbbi időben – az új Pp. előkészítése kapcsán – maga az igazságügyi miniszter is hevesen kritizált.

66. Ezen elv korlátozása a legújabb alkotmánybíróági gyakorlat értelmében szintén a szükségességi-arányossági tesztnek megfelelően kell, történjen. Jelen ügyben azonban a korlátozás mellett szintén nem hozható fel olyan érv, amely alkotmányos érdeket vagy alapvető jogot valószínűsíthetne a háttérben. Ennek hiányában azonban a korlátozás a tesztnek már a szükségességi elemén elbukik, annak arányosságáról beszélni fogalmilag kizárt.

67. A bíróság eljárása tehát – azon túl, hogy tartalmában a közérdekű adatok megismeréséhez való jogom szükségtelen korlátozására vezetett – alapvető eljárási garanciák megsértésével a tisztességes eljáráshoz való Alaptörvényben rögzített alapjogom korlátozását is eredményezte.

68. A kúriai ítélet fentiekben előadott eljárási garanciákat sértő megállapításai egyértelműen ütköznek a strasbourgi bíróság által kialakított mércékbe is. Az újonnan beemelt megállapításokra nem volt lehetőség reagálni, a bizonyítékok mérlegelése kapcsán nem mondható el, hogy az az eljárás egésze során megfelelően került volna alkalmazásra, az indokolás szükségességi – arányossági tesztet mellőző levezetése pedig határozottan mutatja annak hiányosságait.

69. Fentiekkel egyben sérült a szóváltásos eljáráshoz való részjogosultság is a bíróság gyakorlata értelmében, valamint a fegyveregyenlőség elve azt figyelembe véve, hogy nem volt lehetőség biztosítva a véleményünk kifejtésére a hivatkozott ítéletrészek kapcsán. Ebből kifolyólag pedig nem csak a hazai alkotmányossági kritériumoknak, de a nemzetközi sztenderdeknek sem felel meg a bíróság ítélete.

70. Felhívom a figyelmet arra a tényre, hogy fenti ügyben meglepetés ítélet született az általunk ismeretlen indokolási elemek tekintetében. Az ún. meglepetés ítéletet gyakorlatát heves kritika éri rendszeresen a szakma oldaláról. Olyannyira hogy az új Pp. kodifikációja során maga az igazságügyi-miniszter is felszólalt ez ellen a káros jelenség ellen. *„Meg kellene akadályozni, hogy a rossz előkészítés folytán az eljárások elhúzódjának vagy eltávolodjanak a per lényegétől. Nem megfelelően vezetett perek esetében akár „meglepetés ítéletek” is születhetnek, vagyis az eljárás tárgyát nem képező tárgyról dönt a bíró. [...]”* – nyilatkozta az igazságügyért felelős miniszter.¹

71. Az ilyen típusú ítéletek azon túl, hogy az igazságszolgáltatás egységességét veszélyeztetik, eltérő mércék kialakulásának veszélyét magukban hordozva, az egyes fél, jelen ügyben az én esetemben alapjog sérelemre vezetnek a tisztességes eljárás vonatkozásában. Fent hivatkozott strasbourgi gyakorlat és az alkotmánybírósági mérce értelmében is az egész eljárás minőségéhez kell zsinórmértékül szolgálnia ezen alapelvnek, alapvető jognak, amely azonban a bíróság nem körültekintő eljárásával, önkényes indokolásával, a kontradiktórius jelleg felrúgásával nem valósulhat meg teljes mértékben.

¹ http://magyarhirlap.hu/cikk/27748/Meglepo_iteleteket_hoznak_a_rosszul_vezetett_eljarasok

72. Fent előadottakat összefoglalva tehát a közérdekű adatok megismeréséhez való jogom sérelmére vezetett azon a tisztességes eljárás alapelvét sértő bírósági eljárás, ahol egyrészt a szükségesség-arányosság tesztjének teljes figyelmen kívül hagyásával lehetetlenítette el a bíróság, hogy az Alperes kezelésében lévő közérdekű adatokat megismerhessem, másrészt az ítélet indoklásába beemelt érvek alkalmazása a tisztességes eljáráshoz való jogom sérelmére is vezetett.

C. Soronkívüliség

73. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 31.§-a alapján a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása esetén indult perben a bíróság soron kívül jár el.

74. Ennek megfelelően indokolt, hogy közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása miatt indult ügyben született döntést érintő alkotmányjogi panasz megvizsgálásakor a t. Alkotmánybíróság soron kívül járjon el.

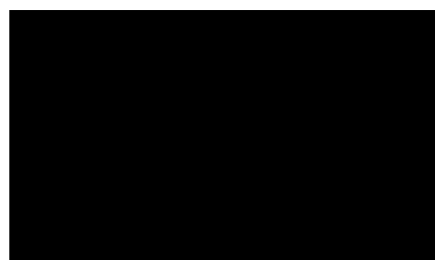
D. Kérelem

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a fentiekben részletesen kifejtett indokok alapján a Kúria Pfv.IV.21.976/2014/9. számú ítéletét valamint az alulfekvő, a Budapest Környéki Törvényszék által 24.Pf.20.829/2014/5. számon hozott ítéletet semmisítse meg, azok ugyanis az Alaptörvénybe ütköznek.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdése értelmében kérem adataim zártan kezelését.

Budapest, 2015. november 9.

Tisztelettel,

Csatolmányok:

F/1: Kúria Pfv.IV.21.976/2014/9. számú ítélete

F/2: Budapest Környéki Törvényszék 24.Pf.20.829/2014/5. számú ítélete

F/3: Indítványozó adatkérő levele

F/4: Adatkezelő válaszlevele

F/5: Indítványozó közérdekű adat kiadása iránti keresetlevele

F/6: Első fokon eljáró bíróság ítélete

F/7: Indítványozó felülvizsgálati kérelme